

Znane warszawianki – historie dla dzieci

Opis zajęć

Czy zastanawiacie się czasem, kim chcecie być w przyszłości? Może marzycie, by prowadzić wóz strażacki? A może chcecie tworzyć gry komputerowe lub startować w zawodach sportowych? Albo podróżować i pisać książki? Jak Waszym zdaniem możecie zrealizować swoje marzenia?

Dzisiaj jest do wyboru wiele zawodów i zajęć, które mogą wykonywać zarówno kobiety, jak i mężczyźni. A jak wyglądało to sto lat temu? Czy każdy mógł się spełniać w wymarzonej karierze lub realizować ulubione hobby? O tym porozmawiamy na warsztatach. Poznamy także historie niezwykłych warszawianek: Antoniny Leśniewskiej, która założyła aptekę przy ul. Marszałkowskiej, Stefanii Wojtulanis-Karpińskiej, która pilotowała samoloty, czy Marii Grzegorzewskiej, która działała na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami.

Znane warszawianki – historie dla dzieci

Scenariusz zajęć

Informacje organizacyjne

Czas trwania:

60 minut

Grupa docelowa:

Dzieci w wieku przedszkolnym (starsze grupy) i wczesnoszkolnym (klasy 1–3 szkół podstawowych)

Cele główne:

- Zwiększenie wiedzy uczestniczek i uczestników zajęć o historii kobiet i zwiększenie wiedzy o historii Warszawy;
- Przedstawienie uczestniczkom i uczestnikom różnych niestereotypowych zawodów i hobby, którymi zajmują się kobiety i mężczyźni.

Przebieg zajęć

1. Wstęp 10'

Przebieg:

Spotkanie zacznij od krótkiego przedstawienia tematu warsztatów, po czym rozpocznij rozmowę na temat tego, kim uczestniczki i uczestnicy chcą i uważają, że mogą być w przyszłości. Sugerowane pytania do rozmowy:

Kim chcecie zostać w przyszłości? Kim możecie zostać? Czy widzicie jakieś ograniczenia, czy możecie robić w życiu, co sobie wymarzycie?

Gdy chętne dzieci się wypowiedzą, podsumuj ich odpowiedzi, a następnie wprowadź pierwszą postać z kolorowanki – Stefanię Wojtulanis-Karpińską – opowiedz, kim była. Zwróć uwagę na to, że była jedną z pierwszych Polek, które pilotowały samoloty. Wprowadzenie można zacząć od przeczytania słów Wojtulanis-Karpińskiej: *Zawsze lubiłam robić coś, czego nikt inny by nie zrobił*. Wspomnij także, że w czasach, kiedy żyła, lotnisko w Warszawie znajdowało się w miejscu obecnego parku Pole Mokotowskie.

Forma:

Rozmowa, uczestniczki i uczestnicy siedzą w kole

Materiały do prowadzenia zajęć:

1. Karta (portret) Stefanii Wojtulanis-Karpińskiej
2. Zdjęcie Stefanii Wojtulanis-Karpińskiej w samolocie

Materiały dla prowadzących:

1. Karty Stefanii Wojtulanis-Karpińskiej

2. Zadanie z fotografią 10'

Przebieg:

Pokaż kolejne 4 zestawy zdjęć. Na każdy zestaw składają się 2 zdjęcia: zdjęcie osoby i zdjęcie przedmiotu związanego z tą osobą. Pokazując kolejne zdjęcia, zapytaj, kim są kobiety na zdjęciu, jaką czynność, jaki zawód wykonują.

W tym ćwiczeniu wprowadź informacje o 2 warszawiankach: sportowczyni Halinie Konopackiej i architektce Helenie Syrkus – opowiedz, kim były. Omawiając Helenę Syrkus, zwróć uwagę, gdzie znajdują się zaprojektowane przez nią osiedla.

W podsumowaniu zwróć uwagę, czy dzieci były zdziwione, jak różnorodne zajęcia mogą być wykonywane przez kobiety czy mężczyzn. Jeśli uczestniczki/cy mieli stereotypowe skojarzenia, że pewne zawody mogą wykonywać tylko mężczyźni lub tylko kobiety, dopowiedz, że płeć nie warunkuje naszych umiejętności. To, kim możemy zostać w przyszłości, zależy w większej mierze od indywidualnych predyspozycji i zainteresowań oraz innych czynników, jak na przykład dostęp do edukacji.

Forma:

Rozmowa, uczestniczki i uczestnicy siedzą w kole

Materiały do prowadzenia zajęć:

4 zestawy zdjęć. Na każdy zestaw składają się 2 zdjęcia: zdjęcie osoby i zdjęcie przedmiotu związanego z tą osobą. Zestawy prezentują 4 kobiety podejmujące różne zajęcia. 2 zestawy to zdjęcia dawne (pochodzące z okresu międzywojennego), pozostałe 2 przedstawiają współczesne kobiety.

1. Karta (portret) Haliny Konopackiej
2. Zdjęcie medalu olimpijskiego Haliny Konopackiej
3. Karta (portret) Heleny Syrkus
4. Projekt budynku Heleny Syrkus
5. Oficjalny portret NASA astronautki Christiny Koch
6. Zdjęcie Ziemi widzianej z księżyca
7. Zdjęcie konstruktorki i budowniczej przy pracy
8. Zdjęcie narzędzi budowlanych

Materiały dla prowadzących:

1. Karty Haliny Konopackiej
2. Karty Heleny Syrkus

3. Zadanie z przedmiotami 10'**Przebieg:**

Pokaż grupie pierwszy przedmiot z poniższej listy. Zapytaj, do czego dany przedmiot służył, kto wykonuje pracę związaną z tym przedmiotem lub kto może mieć hobby związane z tą rzeczą. Dopytaj także, czy daną pracę mogły dawniej wykonywać kobiety. Czynność powtórz dla kolejnych trzech przedmiotów z listy.

Lista przedmiotów wraz z proponowanym komentarzem:

1. Chusta lub serweta z haftem bądź robiona na drutach – wytwarzanie tego typu ozdób było i jest domeną kobiet, jednak zarówno dawniej, jak i dziś niektórzy mężczyźni także haftują czy robią na drutach.
2. Stary aparat fotograficzny, klisza fotograficzna bądź inny przedmiot związany z fotografią – dziś fotografują wszyscy, dawniej fotografia była domeną mężczyźni.
3. Fiolka bądź inny przedmiot związany z farmacją – dawniej produkcją leków zajmowali się przede wszystkim mężczyźni. Antonina Leśniewska była jedną z pierwszych kobiet, która założyła własną aptekę. W tym miejscu wprowadź informacje o Antoninie Leśniewskiej – opowiedz, kim była.
4. Dziennik, czerwony długopis bądź inny przedmiot kojarzący się z zawodem nauczyciela – dziś uczą zarówno kobiety, jak i mężczyźni, choć nauczycielek jest więcej niż nauczycieli. Tak samo było dawniej.

Sugerowana rozmowa:

Warto wyjaśnić, że dawniej nie każdy mógł robić to, co chciał. Niektórzy byli mniej zamożni i nie mogli sobie pozwolić na edukację. Uważano też, że są role przypisane mężczyznom i

kobietom i nie wypadało robić czegoś innego. Jednak nawet dawniej kobiety i mężczyźni wymieniali się rolami, tak jak i dziś.

Forma:

Prezentacja rekwizytów i rozmowa, uczestniczki i uczestnicy siedzą w kole

Materiały do prowadzenia zajęć:

1. Chusta lub serweta z haftem bądź robiona na drutach
2. Stary aparat fotograficzny, klisza fotograficzna bądź inny przedmiot związany z fotografią
3. Fiolka bądź inny przedmiot związany z farmacją
4. Karta (portret) Antoniny Leśniewskiej
5. Dziennik, czerwony długopis bądź inny przedmiot kojarzący się z zawodem nauczyciela

Materiały dla prowadzących:

1. Karty Antoniny Leśniewskiej

4. Kalambury 15–20'

Przebieg:

Podziel uczestniczki i uczestników na dwie grupy. W miarę możliwości dobrze, jeśli każda grupa będzie miała dorosłą osobę do pomocy. Każda grupa losuje 1 z 2 postaci do przedstawienia (Irena Kosmowska – jedna z pierwszych posełek i działaczka społeczna na rzecz ludności wiejskiej oraz Maria Grzegorzewska – wykładowczyni i pedagoga zajmująca się dziećmi z niepełnosprawnościami). Osoba dorosła czyta grupie biografię z kolorowanki danej postaci, tłumacząc trudniejsze słowa. Następnie grupy decydują, jak zaprezentują wylosowane bohaterki, aby osoby z drugiej grupy zgadły, czym zajmowała się dana postać, i aby dowiedziały się najważniejszych informacji o jej życiu i działalności. Po pracy grupowej następują prezentacje postaci, zgadywanie, opowieść na podstawie biografii i podsumowanie.

Przedstawienie postaci może przybrać różne formy, na przykład:

- Forma teatralna – zaangażowanie osób z grupy do przedstawienia scenki z życia bohaterki;
- Forma plastyczna – rysowanie atrybutów lub scenki rodzajowej z życia bohaterki;
- Rekwizyty – tworzenie prostych np. papierowych/tekturowych atrybutów postaci.

W podsumowaniu warto wspomnieć, że kobiety także dawniej uczestniczyły w polityce oraz wносиły swój wkład w naukę i dzięki ich pracy polepszał się dobrostan osób z różnych grup dyskryminowanych, marginalizowanych lub nieuprzywilejowanych.

Forma:

Praca w grupach, zgadywanka, elementy teatralne i/lub plastyczne

Materiały do prowadzenia zajęć:

1. Karta (portret) Ireny Kosmowskiej

2. Karta (portret) Marii Grzegorzewskiej
3. Kolorowanka Ireny Kosmowskiej
4. Kolorowanka Marii Grzegorzewskiej
5. Materiały do samodzielnego przygotowania dostosowane do wybranej formy prezentacji postaci

Materiały dla prowadzących:

6. Karty Ireny Kosmowskiej
7. Karty Marii Grzegorzewskiej

5. Prezentacja kolorowanek 10'

Przebieg:

Zaprezentuj dzieciom kolorowanki – pokaż każdej z nich, wspólnie omówcie, co dzieje się na kolorowance, a także przypomnij, kogo przedstawia kolorowanka. Zapytaj, która postać najbardziej im się spodobała i dlaczego, a także co chciałyby powiedzieć dzieci poszczególnym osobom z kolorowanek, gdyby miały okazję je spotkać.

Forma:

Prezentacja i rozmowa, uczestniczki i uczestnicy siedzą w kole

Materiały do prowadzenia zajęć:

1. Zestawy kolorowanek do rozdania - każde dziecko dostaje jeden zestaw kolorowanek (5 postaci)

Materiały dla prowadzących: -

Materiał powstał w ramach projektu „Znane warszawianki – historie dla dzieci” realizowanego przez Stowarzyszenie „Pracownia Etnograficzna” im. Witolda Dynowskiego. Projekt finansuje m.st. Warszawa.

Licencja: Creative Commons [Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe \(CC BY-NC-SA 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Projekt finansuje m.st. Warszawa

